

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ
БИЛГЕЛӘМӘСЕ

«Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» 2004 елның 27 декабрдәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясындагы 3 пункты, 11 статьясы һәм 13 статьясындагы 5 пункты; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 15 апрелдәге 190 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтажларны исәпкә алу кагыйдәләре һәм тәртибенәң 5.2 пунктындагы алтынчы абзацы; «“Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында” 2004 елның 27 декабрдәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын тормышка ашыру һәм республика дәүләт ярдәме кысаларында торак бирү тәртибен камилләштерү буенча алга таба чаралар хакында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 2 августындагы 366 номерлы карары (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 19 августындагы 576 номерлы карары редакциясендә) белән расланган Социаль ипотека буенча торак сатып алу өчен гражданнар түләүләрен кичектереп тору шартларын һәм вакытларын билгеләү тәртибенәң 7 пункты; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 31 августындагы 748 номерлы карары белән расланган «Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» 2004 елның 27 декабрдәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә торакка хокукын гамәлгә ашыручы һәм торак шартларын яхшыртуда дәүләт ярдәменә мохтаж буларак теркәлгән гаиләгә һәр бала туганда, уллыкка (кызлыкка) алынганда түләүләр гамәлгә ашыру кагыйдәләренәң 1 пунктындагы беренче абзацы белән үзенәң конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка А.Р. Ефимова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

Казан шәһәре

2017 елның 27 ноябре

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов,
судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева,
А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка А.Р. Ефимова шикаятен алдан өйрэнгән судья Э.М. Мостафина баяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка А.Р. Ефимова түбәндәгеләр белән үзенә конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаят белән мөрәжәгать итте:

«Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» 2004 елның 27 декабрәдәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 13 статьясындагы 5 пункты, аның буенча Татарстан Республикасында гражданнарга социаль ипотека системасында дәүләт ярдәменә торакка хокукын әлегә Закон нигезендә гамәлгә ашыручы һәм торак шартларын яхшыртуда дәүләт ярдәменә мохтаж буларак теркәлгән гаиләгә һәр бала туганда, уллыкка (кызыкка) алынганда сатып алынучы торак өчен беренчел һәм агымдагы кертемнәрне законнарда билгеләнгән күләмнәрдә түләү хокукы бирелү кебек чарасы күрсәтелә;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 15 апрелдәге 190 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтажларны исәпкә алу кагыйдәләре һәм тәртибенә (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасында социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтажларны исәпкә алу кагыйдәләре һәм тәртибе) 5.2 пункттындагы алтынчы абзацы, аның нигезендә социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтаж гаиләләргә исәпкә алуның өстәмә нигезләре булып гамәлдәге законнар белән билгеләнгән башка очраклар тора;

«Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» 2004 елның 27 декабрәдәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан

Республикасы Законнын тормышка ашыру һәм республика дәүләт ярдәме кысаларында торак бирү тәртибен камилләштерү буенча алга таба чаралар хакында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 2 августындагы 366 номерлы карары (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 19 августындагы 576 номерлы карары редакциясендә) белән расланган Социаль ипотека буенча торак сатып алу өчен гражданнар түләүләрен кичектереп тору шартларын һәм вакытларын билгеләү тәртибенә (алга таба шулай ук — Социаль ипотека буенча торак сатып алу өчен гражданнар түләүләрен кичектереп тору шартларын һәм вакытларын билгеләү тәртибе) 7 пункты, анда билгеләнгәнчә, исәпкә куелгач, гаиләдә бала туса, аның 200 мең сум күләмендә, әмма бала туу моментына торак урынның түләnmәгән өлеше бәясеннән артмаган дәүләт ярдәменә (торак урын бәясен түләүгә бирелә торган) хокукы барлыкка килә; күрсәтелгән хокук кичектерелгән дип санала һәм гаилә Махсуслаштырылган оешма («Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Дәүләт торак фонды» коммерциячел булмаган оешмасы) реестрына кертелгәннән соң гамәлгә ашырыла; гаилә әлеге хокукын гамәлгә ашырганда баланың сатып алына торган торак урынга, аның тулы кыйммәтен түләгәннән соң, уртак өлешле милек хокукы барлыкка килә;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 31 августындагы 748 номерлы карары белән расланган «Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» 2004 елның 27 декабрәндәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законны нигезендә торакка хокукын гамәлгә ашыручы һәм торак шартларын яхшыртуда дәүләт ярдәменә мохтаж буларак теркәлгән гаиләгә һәр бала туганда, уллыкка (кызлыкка) алынганда түләүләр гамәлгә ашыру кагыйдәләренең (алга таба шулай ук — һәр бала туганда, уллыкка (кызлыкка) алынганда түләүләр гамәлгә ашыру кагыйдәләре) 1 пунктындагы беренче абзацы, аның буенча «Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» 2004 елның 27 декабрәндәге

69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә торакка хокукын гамәлгә ашыручы һәм торак шартларын яхшыртуда дәүләт ярдәменә мохтаж буларак теркәлгән гаиләгә һәр бала туганда, уллыкка (кызлыкка) алынганда түләүләрне алучылар булып Татарстан Республикасында социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтаж буларак «Татарстан Республикасында социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтажларны исәпкә алу кагыйдәләрен һәм тәртибен раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 15 апрелендәге 190 номерлы карары нигезендә исәпкә куелган гражданнар тора.

Гражданка А.Р. Ефимовадан шулай ук шикаятькә өстәмә алынды, анда ул югарыда аталган Татарстан Республикасы Законының 7 статьясындагы 3 пункты һәм 11 статьясы нигезләмәләренең конституциячеллегенә дөгъва белдерә, алар Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының торак төзелешен үстерү өлкәсендәге вәкаләтләрен регламентлаштыралар һәм социаль ипотека системасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәменә карата куела торган төп таләпләрне билгелиләр, аларны гамәлгә ашыру тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан раслана.

Шикаятьтән, аңа өстәмәдән һәм аларга кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, 2010 елда мөрәжәгать итүчегә ятим балаларга һәм ата-ана кайгыртуыннан мәхрүм калган балаларга социаль ярдәм чарасы буларак чираттан тыш торак бүлеп бирү өчен 864 000 сум күләмендә «Торак шартларын яхшыртуга мохтаж күпбалалы гаиләләрне, ятим балаларны һәм ата-ана кайгыртуыннан мәхрүм калган балаларны, ятим балалар һәм ата-ана кайгыртуыннан мәхрүм калган балалар исәбеннән булган үзләренә беркетелгән торак урыннары булмаган затларны торак белән тәэмин итү буенча өстәмә чаралар турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 18 декабрендәге 732 номерлы карары (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2008 елның 29 августындагы

619 номерлы карары редакциясендә) нигезендә түләүсез субсидия бирелгән.

Мөрәжәгать итүче күрсәткәнчә, ул акчага торак алу мөмкин булмаганга күрә, Татарстан Республикасында урнашкан практика буенча аны социаль ипотека системасына күчергәннәр. Гражданка А.Р. Ефимова белән «Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Дәүләт торак фонды» коммерциячел булмаган оешмасы (алга таба шулай ук — Фонд) арасында социаль ипотека шартнамәсе имзаланган.

Әлеге шартнамә төзелгәннән соң гражданка А.Р. Ефимованың ике кызы туган, шуңа бәйле рәвештә ул 200 000 сум күләмендә дәүләт ярдәмен (торак урын бәясен түләүгә бирелә торган) алу максаты белән Фондка мөрәжәгать иткән, аны алу хокукы төзелгән социаль ипотека шартнамәсенен 3.2.8 пункты белән беркетелгән. Ләкин дәүләт ярдәмен бирүдән аңа баш тартылган, сәбәбе — күрсәтелгән акча социаль ипотека программасы буенча исәпкә куелган гражданнарга гына түләнә, ә мөрәжәгать итүче, «ятим балалар һәм ата-ана кайгыртуыннан мәхрүм калган балалар» гражданнар категориясенә караган буларак, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 18 декабрендәге 732 номерлы югарыда аталган карары нигезендә чираттан тыш торак бүлеп бирү өчен түләүсез субсидияне элегрәк алган булган.

Казан шәһәре Вахитов район судының апелляция инстанциясе суды белән үзгәрешсез калдырылган 2017 елның 18 апрелендәге карары белән гражданка А.Р. Ефимовага күрсәтелгән дәүләт ярдәмен бирүгә хокукны тану турындагы Фондка карата дөгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тартылган.

Шул ук вакытта мөрәжәгать итүче санавынча, «Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» Татарстан Республикасы Законының 13 статьясындагы 5 пункты һәм аны үстереп кабул ителгән дөгъвалана торган норматив хокукый актлар нигезендә аның билгеләнгән дәүләт ярдәме чарасына хокукы бар, чөнки ул торакка хокукны әлеге Закон нигезендә гамәлгә ашыра һәм торак шартларын

яхшыртууда дәүләт ярдәменә мохтаж буларак теркәлгән булган. Моннан тыш, ул торак алу моментына торак шартларын яхшыртуга мохтаж булу-булмавын тикшерү предметына яңадан теркәлүне узган, димәк, фактта социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтажларны исәпкә алу процедурасын үткән һәм социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртууда дәүләт ярдәменә хокукын раслаган дип билгели. Мөрәжәгать итүче билгеләгәнчә, яңадан теркәлү социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтажларны исәпкә алу тәртибе кебек башкарыла.

Гражданка А.Р. Ефимова шулай ук шуңа игътибар итә: «Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» 2004 елның 27 декабрдәгә 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 13 статьясы социаль ипотека системасында гражданнарга дәүләт ярдәме күрсәтү чараларын билгеләп, аларны күрсәтү шартларында аермалыклар күздә тотмый. Ләкин күрсәтелгән Татарстан Республикасы Законы белән каралган дәүләт ярдәме чараларын гамәлгә ашыру практикасы сайланмалы хокук кулланудан килеп чыга, чөнки мөрәжәгать итүче әлеге Законның 13 статьясындагы 1 һәм 2 пунктларында беркетелгән дәүләт ярдәме чараларына хокукын гамәлгә ашыруга карамастан (аңа беренчел кертем түләүнең төрле дәрәжәләре белән торак алу мөмкинлегә һәм алынган торак өчен түләү вакытын 28,5 елга кадәр чигереп тору бирелгән), шушы ук Законның 13 статьясындагы дөгъвалана торган 5 пункты белән каралган дәүләт ярдәме чарасы аңа күрсәтелмәгән.

Өстәвенә, мөрәжәгать итүче санавынча, карала торган Татарстан Республикасы Законының 7 статьясындагы 3 пункттында һәм 11 статьясында Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәү мәсьәләсендә билгесезлек бар, чөнки алар урнашкан хокук куллану практикасында үзләренә салына торган мәгънә буенча Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына гражданнарның бала туганда әлеге закон белән билгеләнгән акча алуға хокукларын гамәлгә ашыруда өстәмә чикләүче шартлар билгели торган норматив хокукый актлар кабул итәргә юл куялар.

Баян ителгәннәр нигезендә гражданка А.Р. Ефимова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» 2004 елның 27 декабрендәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясындагы 3 пунктын, 11 статьясын, 13 статьясындагы 5 пунктын; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 15 апрелендәге 190 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтажларны исәпкә алу кагыйдәләре һәм тәртибенәң 5.2 пунктындагы алтынчы абзацын; «“Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында” 2004 елның 27 декабрендәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын тормышка ашыру һәм республика дәүләт ярдәме кысаларында торак бирү тәртибен камилләштерү буенча алга таба чаралар хакында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 2 августындагы 366 номерлы карары (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 19 августындагы 576 номерлы карары редакциясендә) белән расланган Социаль ипотека буенча торак сатып алу өчен гражданнар түләүләрен кичектереп торыу шартларын һәм вакытларын билгеләү тәртибенәң 7 пунктын; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 31 августындагы 748 номерлы карары белән расланган «Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» 2004 елның 27 декабрендәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә торакка хокукын гамәлгә ашыручы һәм торак шартларын яхшыртуда дәүләт ярдәменә мохтаж буларак теркәлгән гаиләгә һәр бала туганда, уллыкка (кызлыкка) алынганда түләүләр гамәлгә ашыру кагыйдәләренәң 1 пунктындагы беренче абзацын Татарстан Республикасы Конституциясенәң 13, 27 (беренче һәм икенче өлешләр), 28 (икенче өлеш), 54 (беренче өлеш) һәм 55 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Татарстан Республикасында гражданнарның шул исәптән социаль

ипотека системасында торакка конституциячел хокукларын гамэлгә ашыруга юнэлгән мөнәсәбәтләр «Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» 2004 елның 27 декабрдәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән җайга салынган. Торакка хокукын әлегә Закон нигезендә гамэлгә ашыручы һәм торак шартларын яхшыртуда дәүләт ярдәменә мохтаж буларак теркәлгән гаиләгә һәр бала туганда, уллыкка (кызлыкка) алынганда сатып алынучы торак өчен беренчел һәм агымдагы кертемнәрне законнарда билгеләнгән күләмнәрдә түләү хокукы бирелә (13 статьяның 5 пункты).

Аталган Татарстан Республикасы Законы нигезләмәләрен гамэлгә ашыру максатында кабул ителгән дөгъвалана торган Һәр бала туганда, уллыкка (кызлыкка) алынганда түләүләр гамэлгә ашыру кагыйдәләренен 1 пункттындагы беренче абзацы буенча күрсәтелгән түләүләрне алучылар булып Татарстан Республикасында социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтаж буларак «Татарстан Республикасында социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтажларны исәпкә алу кагыйдәләрен һәм тәртибен раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 15 апрелдәге 190 номерлы карары нигезендә исәпкә куелган гражданның тора.

Татарстан Республикасында социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтажларны исәпкә алу кагыйдәләре һәм тәртибенен 17 пункттындагы һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 2 августындагы 366 номерлы карары белән расланган Гражданның социаль ипотека буенча торак урыннар бирү тәртибенен 1.9 пункттындагы үзара бәйләнешле нигезләмәләр буенча карала торган Татарстан Республикасы Законы нигезендә гражданның социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуда дәүләт ярдәменә хокукы аларның гаиләләрен Махсулаштырылган оешма («Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Дәүләт торак фонды» коммерциячел булмаган оешмасы) реестрына керту вакытыннан күрсәтелгән коммерциячел булмаган

оешма белән социаль ипотека шартнамәсен төзү, шулай ук тиешле түләүләр кертәп бару бурычы белән барлыкка килә.

«Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» Татарстан Республикасы Законының 13 статьясындагы 5 пунктының дөгъвалана торган нигезләмәләре югарыда китерелгән законга буйсынулы актлар белән бердәм норматив комплекс тәшкит итәләр, аларның сүзгә-сүз эчтәлегеннән аңлашылганча, гражданның социаль ипотека системасында исемлеге законда билгеләнгән дәүләт ярдәме чаралары күрсәтелүгә хокукын гамәлгә ашыруның төп нигез шарты булып гавами хакимият органнары тарафыннан гражданның торак бирелүгә мохтаж булу-булмавын бәяләү нәтижәләре буенча башкарыла торган аларны исәпкә кую тора. Димәк, социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтаж буларак исәпкә куелгач һәм социаль ипотека шартнамәсен төзегәч, гражданин әлеге системага кертелгән булып санала һәм шул системада бирелә торган барлык хокукларны, шул исәптән карала торган дәүләт ярдәме чарасы күрсәтелүгә хокукны гамәлгә ашыра.

Мөрәжәгать итүче тарафыннан дөгъвалана торган нормалар үзеннән-үзе хокук куллану практикасында аларны әлеге закондагы жайга салу белән ярашмый торган башкача аңлату мөмкинлегенә юл куймыйлар һәм, димәк, аларның Татарстан Республикасы Конституциясенә мөрәжәгать итүче күрсәткән аспектта туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенәң 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенәң 1 пункты нигезендә гражданны А.Р. Ефимова шикаяте карала алмый.

Мөрәжәгать итүченәң карала торган Татарстан Республикасы Законының 7 статьясындагы 3 пункты һәм 11 статьясы белән үзенәң конституциячел хокуклары әлеге нигезләмәләр Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына гражданның бала туганда бу закон белән билгеләнгән акча алуга хокукларын гамәлгә ашыруда өстәмә чикләүче

шартлар билгели торган норматив хокукый актлар кабул итэргэ юл куйган дэрэжэдэ бозылуы турындагы дәлиллэрэнэ килгэндэ, Татарстан Республикасы Конституция суды шуны билгели: үзенең эчтәлеге һәм хокукый табигате буенча дэгъвалана торган закон нормалары социаль ипотека буенча торак урыннар алу өчен бердәм исәпкә алу системасын һәм социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуда дәүләт ярдәменә хокукны тиешле тәртиптә алган гражданны билгеләүгә юнәлгән. Шулу вакытта дэгъвалана торган нормалар Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан социаль ипотека шартнамәсен төзегән гражданны законда билгеләнгән гарантияләрне тормышка ашыруда комачаулый торган нинди дә булса чикләүче шартлар һәм өстәмә нигезсез таләпләр билгеләнгән юл куймыйлар.

Шулай итеп, мөрәжәгать итүче тарафыннан дэгъвалана торган нормаларда билгесезлек юк һәм алар аның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен боза торган буларак карала алмыйлар, шуңа күрә шикәят элге өлешендә Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәжәгатьләр бирелү мөмкинлеге таләпләрэнә жавап бирми торган буларак Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан карауга шулай ук кабул ителә алмый.

Мөрәжәгать итүче куйган мәсьәләне хәл иткәндә «Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Дәүләт торак фонды» коммерциячел булмаган оешмасы гамәлләрэнә законга ярашлы булу-булмавын тикшерү исә, гомуми юрисдикциядәге судлар карарларының законлы һәм нигезле булу-булмавын бәяләү кебек, Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенә 109 статьясында һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән компетенциясенә керми.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына,

39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләрәнә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» 2004 елның 27 декабрэндәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясындагы 3 пункты, 11 статьясы һәм 13 статьясындагы 5 пункты; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 15 апрелендәге 190 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтажларны исәпкә алу кагыйдәләре һәм тәртибенең 5.2 пункттындагы алтынчы абзацы; «“Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында” 2004 елның 27 декабрэндәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын тормышка ашыру һәм республика дәүләт ярдәме кысаларында торак бирү тәртибен камилләштерү буенча алга таба чаралар хакында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 2 августындагы 366 номерлы карары (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 19 августындагы 576 номерлы карары редакциясендә) белән расланган Социаль ипотека буенча торак сатып алу өчен гражданнар түләүләрен кичектереп тору шартларын һәм вакытларын билгеләү тәртибенең 7 пункты; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 31 августындагы 748 номерлы карары белән расланган «Татарстан Республикасында торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында» 2004 елның 27 декабрэндәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә торакка хокукын гамәлгә ашыручы һәм торак шартларын яхшыртуда дәүләт ярдәменә мохтаж буларак теркәлгән гаиләгә һәр бала туганда, уллыкка (кызлыкка) алынганда түләүләр гамәлгә ашыру кагыйдәләренең 1 пункттындагы беренче абзацы

белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка А.Р. Ефимова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының шикаять бирелергә мөмкин дигән таләпләренә жавап бирми, ә мөрәжәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчermәсен гражданка А.Р. Ефимовага, Татарстан Республикасы Дәүләт Советына, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына һәм «Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Дәүләт торак фонды» коммерциячел булмаган оешмасына жиберергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 38-О

**Татарстан Республикасы
Конституция суды**